

Förstärkt yrkesroll Bättre självförtroende

Arbetsplats: Kriminalvårdsanstalten i Borås, Brinellgatan 13,
502 60 Borås.

Kontaktperson: Hans Ernst, Kriminalvårdsanstalten, 033-10 82 90.

**Arbetslivsfondens
handläggare:** Seth Svensson, Älvsborgs län

Skribent: Tony Bergman, HT-information, Borås, 033-25 48 82.

Sammanfattning: Kriminalvårdsanstalten i Borås är en s.k. sluten kriminalvårdsanstalt med plats för 42 intagna. I jämförelse med andra kriminalvårdsanstalter har anstalten i Borås kommit relativt långt i sitt förändringsarbete. Här har den tidigare hierarkiskt uppbyggda arbetsorganisationen brutits upp. Ett system med områdesansvariga och kontaktmän har införts. Kontaktmännen tar redan från början hand om behandlingsansvaret med ansvar för permissioner, förberedelser inför frigivning m.m. För varje intagen upprättar kontaktmännen en behandlingsplan. Allt har fungerat mycket bra med t.ex. färre bråk och permissionsavvikelser. Personalen anser att förändringarna har stärkt dem i deras yrkesroll och att de därmed fått ett ökat självförtroende i arbetet.

Bakgrund

En omfattande organisations- och strukturförändring pågår inom hela kriminalvården i Sverige. Kriminalvårdsanstalten i Borås är en av de anstalter som har kommit mycket långt i detta förändringsarbete.

- Här har ansvaret delegerats ut i mycket stor utsträckning och vårdarna har en mycket central funktion, säger anstaltsdirektör Hans Ernst.

Boråsanstalten togs i bruk hösten 1982 och är en s.k. sluten kriminalvårdsanstalt med plats för 42 intagna. Sysselsättningen sker i form av verkstadsarbete med träningsinriktning, en montering, skogsarbete, utbildning på grundnivå och ett stort inslag av svenskundervisning för invandrare. Personalstyrkan omfattar 33 personer. Av de 17 vårdarna är cirka hälften kvinnor.

Olika utredningar av arbetsmiljön på landets kriminalvårdsanstalter visade tidigare på vissa brister i arbetsmiljön. Personalen hade hög sjukfrånvaro, kände sig understimulerad och hade inte tillräcklig kontroll över den egna arbetsituationen.

En förändring för att bl.a. bryta upp den hierarkiskt uppbyggda arbetsorganisationen ansågs nödvändig. För att finansiera förändringsarbetet i Borås ansöktes om bidrag från Arbetslivsfonden. Av den totala kostnaden på 1 199 000 kr beviljade fonden ett bidrag på 373 000 kr.

Mål

Målet för projektet var att i så stor utsträckning som möjligt delegera beslut och arbetsuppgifter. Genom delegation skulle beslut och ansvar föras ut så långt som

möjligt i organisationen. Till målen hörde också ett ökat arbetsinnehåll och därmed ett förändrat arbetsinnehåll.

Genomförande

Projektet inleddes den 1 juli 1991.

- All personal delades in i olika grupper för att arbeta fram förslag till nya scheman, bättre fördelning mellan avdelningarna, gå igenom ordningsreglerna samt se över arbetsuppgifterna. Vi hade också en utbildningsdag och en del studiebesök på andra anstalter.

- För vissa av personalen innebar förändringsarbetet viss oro, men den 8 november 1993 började vi ändå arbeta i den nya organisationen, säger Jan-Erik Dunder, som varit en av de projektansvariga på anstalten.

- Förändringen innebar en ny yrkesroll för oss vårdare, berättar vårdaren Stefan Wing:

- Tidigare fanns en assistenttjänst med behandlingsansvar. Den tjänsten har tagits bort. Nu har vi istället ett system med områdesansvariga och kontaktmän. De områdesansvariga har en samordnande funktion för var sin av tre avdelningar. Det direkta behandlingsarbetet sköts av oss vårdare som fungerar som kontaktmän för de intagna.

I korthet innebär kontaktmannaskapet att kontaktmännen redan från början tar hand om behandlingsansvaret. Detta innebär ansvar för permissioner, utbildningsinsatser, sysselsättning, förberedelser inför frigivning, kontakter med övervakningsnämnd m.m.

- För varje intagen upprättar vi kontaktmän behandlingsplaner, som alltid förankras i behandlingskollegiet, fortsätter Stefan Wing.

Resultat

Anstaltsdirektören Hans Ernst är nöjd med resultatet av förändringsarbetet under det första året.

- Det har fungerat mycket bra, vilket vi bl.a. kan se på de intagnas reaktioner. Vi har fått färre bråk på anstalten, antalet förhör på grund av regelöverträdelser har minskat och vi har ganska få permissionsavvikelser.

Delegationen medför också att behandlingsplanerna följs i mycket stor utsträckning.

Han berättar vidare att såväl personalomsättning som sjukfrånvaro är mycket låg.

Värdering

Personalen har haft ett mycket stort inflytande över förändringsarbetet på kriminalvårdsanstalten i Borås.

Det förstärker dem i deras yrkesroll och ger dem därmed självförtroende i arbetet.

- En fördel med kontaktmannaskapet och den ökade informationen mellan oss vårdare innebär också att de intagna inte kan spela ut oss mot varandra, säger Stefan Wing.

Vårdaren och kontaktpersonen Gunny Fridgeirsdotter instämmer i de positiva effekterna av förändringsarbetet:

- Jag trivs jättebra med jobbet. Vi har mer ansvar och bättre kontakt med de intagna, säger hon.

Jan-Erik Dunder framhåller dock vissa negativa saker ur personalens synpunkt:

- Trots att personalen fått bl.a. utökade arbetsuppgifter och en delegation med större ansvar, så har vi ännu inte fått någon ekonomisk kompensation.

Detta kan försämra resultatet på sikt, säger han avslutningsvis.

ISSN 1104-6449
1994

September